

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Kossuth körlevele és a bajai helyzet.

Egy fővárosi napilap közölte Kossuth Ferencnek az összes függetlenségi párti képviselőkhöz intézett körlevelét, mely szerint, *ha illetéktelen beavatkozások lörlénnék a függetlenségi párt érvényesülésével szemben*, úgy azokat a párt központi elnökségénél jelentse be és iparkodjék a törvényhatósági választásoknál is odahatni, hogy szűnjék meg az a visszasság, hogy a függetlenségi megyék és városok bizottságainak többsége más párthoz tartozó legyen.

Hát bizony legfőbb ideje, hogy ilyen tartalmú megkeresés érkezett, mert tényleg a függetlenségi pártnak nemcsak szervezkednie de összetartania is kell.

Visszás dolog és a közéletre bénítólag hat, hogy *illetéktelen beavatkozások* a függetlenségi párt tényleges érvényesülését akadályozzák. A hol a függetlenségi eszme győzni akar, ott a tényleges állapotokat uralni, vezetnie kell a törvényhatóság életében, mert elmúltak az

idők, a hol a pium desideriummal meg lehet elégedni.

Ahol bármely indokból a függetlenségi párt érvényesítését megakadályozzák, ott a függetlenségi párt többsége, győzelme, uralma csak problematikus.

Igy áll nálunk is a helyzet, de még furcsábban, mint az ország más periferiáin.

Nálunk nem is egy országos párttal áll szemben a függetlenségi párt, hanem egy teljesen elkülönített csoporttal, a melynek látható fejei részben a volt szabadelvű párt vezérei, részben pedig annak tagjait képezett csekély számú főbb tisztviselőkből áll. *Ezeknek illetéktelen beavatkozása* akadályozza meg a függetlenségi párt érvényesülését.

Itt nem lehet keztyüs kézzel cselekedni azoknak, a kik hivatva vannak a függetlenségi eszmék terjesztésére és érvényesítésére.

Sőt az a csodálatos furcsaság van, hogy míg a függetlenségi pártiak legalább is a felét teszik ki a törvényhatósági bizottságnak, *addig a legfontosabb bizottságokban kisebbségben van a füg-*

getlenségi párt, minek az a folyománya, hogy a függetlenségi párt nem érvényesülhet. Különösen áll ez a közigazgatási bizottságra, melyre a törvény igen súlyos feladatokat hárit és a mely mint fegyelmi hatóság, továbbá, mint a kormány irányában véleményező testület, kétszer évenként jelentést tartozik tenni minden néven-nevezendő törvényhatósági, továbbá országos és politikai ügyekről, — egyik hathatós bástyája lehet a függetlenségi eszméknek.

A december 15-iki közgyűlésen lesznek a bizottságok egy része ujjaalakítva. Mi, akik szívvel-lélekkel 48-asok vagyunk, felemeljük intő szavunkat mindenki irányában a kit illet, hogy ne engedje érvényre juttatni az illetéktelen beavatkozásokat és a függetlenségi pártnak biztosítsa a helyeket, a melyek őt jogosan megilletik. A helyi politikának alkalmazkodnia kell az országos politikához és ha erősítjük a periferiákon a függetlenségi elemet, erősítjük is egyszerűs mind a függetlenségi pártra támaszkodó nemzeti kormányt.

—n.

TÁRCA.

Az emlék.

Ki nem szeretett sohasem még,
Nem tudja az, mi vagy te: emlék?
Benned mi mély titkos varázs áll,
Légy bár hajfűrt, hervadt virágszál.

Hamvadt tüzből felidézéd
A multat, s mit a szív csak érzett:
Feltámasztod a régi álmod
S az eltemetett boldogságot.

A lelket betöltöd reménnyel,
Hogy sohse fogja csüggedés el,
Megőrzöd két hó szívnek vágyát,
Mellyel még egymást megtalálják!

Lúcia.

A szocializmus.*

Wolfner Pál munkája.

Ismerteti: D. B.

(Folytatás és vége.)

Marx Károly a forradalmi szocializmus megalapítója, minden csak nem forradalmár, ha-

*) Munkatársunk, hogy a szocializmus és e könyv iránti érdeklődést felkeltse, a célt kevésbé szolgáló kritikai méltatás helyett, annak kivonatos tartalmát közli.

nem elejétől végig, tudós. Eppen úgy mint 20 éven át munkatársa Engels Frigyes is.

A Trierben 1818-ban született, előbb magántanárságra induló, később újságíró Marxot az 1847-iki év Engels-szel együtt már Párisban találja és innen száműzve Brüsszelbe, majd Londonba megy és itt adják ki a kommunista kiáltványt. Az evangélium után a legfontosabb művet (bár csak pár oldalra terjed), mely új világnézetet alapoz meg, új irányt, új célokat, új eszközöket jelöl ki és átalakítja a társadalom képét. Benne jelentkezik először az öntudatos szocializmus álláspontja egy új történet filozofia rendszer, a történelmi materializmus. Kitűzi az eddigi lokális harcok helyébe a proletáriátus egyetemes jellegű osztályharcának elvét, ennek a harcnak sorrendjét, végcélját, a IV-ik osztály uralkodóvá tételét és a termelési eszközök államosítását. A mi oly nagy jelentőségűvé teszi: az az alap gondolata: »minden országok proletáriái egyesüljetek.«

A 48-as évek küzdelmei csalódást hoznak Marx és Engels reményeire. Az egész vonalon, a reakció győz és az erre következő 25 év alatt a polgárság mindenütt kompromisszumokat köt a régi renddel, a földbirtokkal. Ez a 25 év lesz azután a marxista korszak szervezkedési, ipari fejlődési korszaka, a má-

sodik, az Internationále korszak. Megjelenik Marx nagy munkája a »Kapitál« melyben az elmélet szorosán egybeforr a gyakorlati küzdelmekkel és eszméi lassan beszűrődnek a munkások gondolatvilágába és létesül a polgári társadalom által hosszú időn át oly anynyira rettegett Internationále.

A »Kapitál« megállapítja a tőke keletkezését, fejlődését, szerepét. A kulcs az »értéktöbblet« elmélet. E szerint a termék igazi értéke: a ráfordított emberi munka. A munkát a munkaerő végzi, melyet a munkás áruba bocsát. Ezt azonban a piacon sokkal alacsonyabb áron veszi meg a tőke, mint a mennyit az általa végzett munka ér. Ez a többlet a vevő javára esik és állandóan gyarapítja annak tőkét. A tőkének érdeke tehát az értéktöbblet minél nagyobb előállítására és ennek egyik eszköze a termelés tőkésítése, másik a munkaerő árának lenyomása. Mert a nagy üzem olosobban termel, felszívja a kis üzemeket, a tőke tehát mindig kevesebb kézben összpontosul, a mi végül a teljes gazdasági összeomláshoz vezet. Tehát: 1)-szor a nagyüzem tönkreteszi a kisüzemet, ez az ő koncentráció elmélete, 2)-szor a munkások helyzete fokozatosan rosszabbodik, ez az elszegényedés elmélete, 3)-szor a nagytőke minél kevesebb kézben fog összpontosulni, ez

Ünnepi harangszó.

Immár csupán néhány óra választ el bennünket attól a pillanattól, midőn megnyílnak városunkban a magyar képzőművészet ideiglenes otthonának kapui. Az állami tanítóképezde zene- és rajztermében ad Baja városa ideiglenesen otthont a művészetnek. Nagy és fontos pillanat ez egy folyton fejlődő és minden szépért és tiszteletre méltó akcióért lelkesülő város életében! A művészetimádás, a művészet szeretetének propagálása az a bázis, a melyre jövődicsőségét, hatalmát és haladását nemcsak egyes személyeknek, hanem a városoknak, sőt az egész országnak is alapítaniok kell. Ez azon termékeny föld, melyben az elvetett legsatnyább mag is életre kel s a rohamosan fejlődő terebélyessé ágazó fa árnyékában közös egyetértéssel működhetünk az édes magyar haza fejlődésén, nagyságára és hatalmassá tételén!

A Nemzeti Szalon vidéki akciója nemcsak kulturális misszióit céloz, de egyúttal hazafias feladatot is vállal magára, mert egy-egy fellépése közvetve az egyes városok társadalmi fejlődésének kútforrásává válik. Hiszen bebizonyított tény, hogy a külföld sok ma virágzó városa, melyet évenként az idegenek legiója keres fel, a művészet pártolásának köszönheti ma szerencsés helyzetét, érdekességét és gazdagságát. Velencét nemcsak a lagunák festői hatása tette vonzóvá, hanem azért tódul oda az esztendők minden szakában a sok idegen, mert az ott összehalmozott megmérhetlen értékű műkincs és művészeti emlék a tudományt és művészetet kutató és nevelő elmék kiapadhatatlan kincses bányájává avatta a dogék városát. Így van ez Florencével, ugyanez áll Münchenről is, melyet egy egy szerencsés kezű király és annak művészetet imádó utódai a művészeti érdekességek gócpontjává s így az idegenforgalom és gazdagság hatalmas gyűjtőhelyévé avatták. Baja e tekintetben igen szerencsés helyzetben van. Festői vidéke, a vidéknek néprajzi vise-

lete és az itt található ethnographiai tárgyai mind alkalmasak arra, hogy a Duna és Tisza köze eme nagy városában új művészeti központ létesüljön, mely hivatva legyen a Duna és Tisza közén állandó iskolául szolgálni a művészet virányos berkeiben.

Pompás köz- és magánépületei, rendezett tiszta utcái, műtörténelmi becsesel bíró templomai, szép szobra, a parkok mind biztató jelei e város törekvésének a művészetek és a művészi izlés felé s a Nemzeti Szalon, midőn zászlót bont Baján: nem jött idegenek közé, mert tanulni, szépért lelkesedni vágyó jó magyar népet ismert meg, amelynek szívében biztató hangot keltett a Nemzeti Szalon szózata!

Muzeum kell, kulturpalota építése szükséges ennek a szép városnak! Amely egyrészt egyesítse az ország előkelő művészeinek egy-egy jobb, értékesebb művét, másrészt ezen muzeumban megörökítenek képből és szoborból e szép város és festői vidéknek minden érdekesebb részlete. Különös súly lenne fordítandó a művészi megörökítés kapcsán a vidék néprajzi viseletére. Ezek egy gyorsan fejlődő város történetének megírásában a legfontosabb tények, melyek könnyen elmosódnak és sokszor örök időkre elvesznek!

A kulturpalota tanulságait és szükségességét tovább ecsetelnem e város műszerető és intelligens közönsége előtt aligha kell! Jöjjön el tehát mindenki a Nemzeti Szalonnak vasárnap megnyíló képzőművészeti tárlatára! Jöjjetek mindannyian Bács-Bodrog vármegye és Baja város fiai! Mutassátok meg, hogy egy célt szolgáltok velünk: szép magyar hazánk nagyságára tételét, hatalmassá emelését! Jöjjön el mindenki, de jöjjetek el különösen ti, szép leányai és asszonyai Baja városának. Aki lobogótok alatt megy a harcba, dicsőn tér vissza. Az én tollam minden írása, a mi művészetünk pusztában kiáltó szó a ti édes szavatokhoz!

Vegyétek ti kezetekbe a Nemzeti Szalon bajai kiállításának ügyét s akkor az nemcsak

erkölcsileg, hanem anyagilag is fényesen fog sikerülni. Én a ti kezetekbe teszem le a Nemzeti Szalon sorsát és tudom, hogy bennetek nem eszalatkozom!

A Nemzeti Szalon nevében üdvözlöm Baja jó magyar szívével bíró derék közönségét!

A viszontlátásra a Nemzeti Szalon kiállításán!

Déry Béla.

A Magyar Védő Egyesület és az Ipartestület karácsonyi vásárja.

Már hetekkel ezelőtt jeleztük, hogy a bajai Magyar Védőegyesület az Ipartestülettel társulva — mintegy kísérletképpen — vásárral egybekötött kiállítást fog rendezni Baján kapható magyar ipar-termékekből. Sokan megmosolyogták a vezető körök eme tiszteletreméltó igyekezetét. A pesszimisták azt mondogatták, ha lesz is mit kiállítani, kevesen lesznek akik a kiállítást meg fogják tekinteni, még kevesebben, akik ott valamit vásárolni fognak. Örömmel jelenthetjük, hogy a pesszimisták eme jóslása nem teljesedett be, mert az igen szépen sikerült kiállításnak igen sok a látogatója és nem jelentéktelen a bevásárló publikuma sem.

Az ünnepélyes megnyitás vasárnap délelőtt 11 órakor ment végbe, akkor, amikor *Ambrozovics* Lajos főispán, dr. *Rajk* Aladár orsz. képviselő, dr. *Hegedüs* Aladár polgármester, dr. *Nyiraty* János, dr. *Valentin* Emil, *Scheibner* Gyula főkapitány, sok más előkelőség társaságában a kiállítás színhelyén megjelent. A megjelenteket *Somogyi* Emil a Védőegyesület fáradhatlan elnöke üdvözölte, különösen kiemelve *Ambrozovics* Lajos főispán személyét, aki már annyiszor adta kétségbevonhatatlan tanujelét, városunk virágzóvá tétele iránt való nemes törekvésének. A meleg hangú üdvözlő beszédre főispánunk kérésre, szíves szavakkal válaszolt ismételt biztositva a város közönségét, hogy városunk

a halmozási elmélete, 4)-szer a fejlődés tetőpontján a gazdasági rendszer önmagától összeomlik és ez az ő összeomlási elmélete.

És előbb mint a »Kapital« megjelenik, 1864-ben létesül Londonban az Internationale, melynek ugyan koránt sincs meg az a hatalma, melyet a reszketők és a hatalmak neki tulajdonítottak, de 8 évi fennállása alatt tényleg nagy morális hatást fejt ki a munkásosztály fejlődésében, anyagi eszközökkel támogatja a munkások sztrájkküzdéseit, ébren tartotta a munkások szolidaritás érzetét és egyengette az utakat ahhoz, hogy minden országban kifejlődhessék a maga lábán járni tudó öntudatos socialista munkásosztály. Az ő nyomása szerzi meg az első nagy győzelmet, a mikor Angliában a bourgeoisie állam önként behozza a 10 órás munkaidőt és Rochdaleban az ő kezdeményezésére nyílik meg az a kis szegényes bolt, melyből később a munkásszövetkezés hatalmas szerve épül ki.

Az Internationale 8 évi működés és évenkénti congresszus tartás után megszűnik. Talán mert hivatását, a munkásosztály szervezését és tömörülését, jórészt betöltötte, talán forradalmi szelleme miatt, mely a párisi kommun csufos veresége folytán erősen diszkreditálódott, talán Bakunin bomlasztó törekvései miatt, talán mert a Trade Union már ekkor igen lényeges eredményeket tudott feltüntetni a békés, a megalkuvó, a szakai szervezkedés terén.

A Trade Union ugyanis rövid idő alatt akkora lendületet nyer, oly babonás tiszteletre,

az egész kontinensen oly méretű tekintélyre tesz szert, hogy a munkások legnagyobb része az Internationale-t ott hagyva Trade Unionokba szervezkedik. Értelmes és tudatos vezetői alatt a tanult munkások helyzete szemlélatmást javul és Disraeli politikai számításból önként nyújtja nekik az 1867-iki választói reformbillt, melynek alapján 92 munkásképviselő jut be a parlamentbe.

* * *

A Trade Union fellendülésével és az Internationale elpusztulásával kezdetét veszi a szocializmus fejlődésének harmadik korszaka az országok és a nemzetek szerinti külön szervezkedés és fejlődés, mely Angliában, mint a hol a gyáripar először lépett fel már a 48 utáni időkben a tradunionizmus újra éledése által kezdődik, míg Németországban, hol a gyártüzem később lép fel, 10—15 évvel később Lassalle Ferdinánddal lép föl. Lassalle gazdasági elve az állami segítséggel szervezett szövetkezeti termelésben csúcsosodik ki. Működésének súlypontja sokkal inkább személyi magával ragadó tulajdonságain és agitatorius munkálkodásában, inkább az öntudatra ébresztésben, mint a szervezésben, vagy tudományos principiumok lerakásában fekszik. Halála után Liebknecht és Bebel már teljesen Marx követői; kinek igazi hazát, végül mégis csak igazi hazája, Németország ad. Ehhez nemcsak az járul, hogy Marx minden ízében, tudományos gondolkodásában, csak az értelemhez szóló módszerével, tipikus német, ha-

nem, hogy Németországban a 60 és 70-es években az osztrák és francia háborúk után teljesen olyan gazdasági állapotok keletkeznek, minők Angliában az 50-es években voltak, melyekből Marx az ő rendszerét felépítette és ezek az állapotok Marx összes tétéleinek helyessége mellett mintegy döntő bizonyítékokat látszottak szolgáltatni. Lassalle személyi varázsa egy ideig tartja ugyan még magát, de 1878-ban a két irány a gothai programban egyesül. Az egyesült szocializmus azután rohamosan fejlődik. Mikor Bismark a feudalizmus javára és a polgári osztály meggyengítése céljából az általános választói jogot behozza, a szocialista párt annyira megerősödik, hogy a kommunista kiáltvány forradalmi szelleme a polgári társadalom és az államhatalom előtt mind veszedelmesebbnek kezd látszani. A Hödel és Nobiling-féle merényletek tehát jó ürügyül szolgálnak a szocializmus megrendszabályozására, majd üldözésére. 1878-ban a birodalmi gyűlés megszavazza az erre felhatalmazó törvényt.

A szocializmus e harmadik korszakában tehát a mint már Angliában és most Németországban láttuk, minden országban külön szervezkedik. Fejlődésében csaknem ugyanazt az utat követve és mindenütt a külön gazdasági állapotokhoz és körülményekhez igazodva. Eleinte mindenütt politikai jogokért küzd, a mely törekvéseit azonban siker nem igen koronázza, de felébreszti vele az osztályöntudatot, mely szervezkedéshez, követelésekhez vezet és a melyekkel aztán már

iparának és kereskedelmének felvirágoztatására minden telhetőt el fog követni. Annak a reményének adott továbbá kifejezést, hogy közönségünk a kiállításon eszközöndő bevásárlásaival is bizonyosságot fog tenni afelől, hogy a magyar ipar pártolásának eszméjét nemcsak szóval, de tettel is támogatni fogja. A főispán zajos éljenzéssel fogadott beszéde után Czérnay Imre az Ipartestület agilis elnöke üdvözölte a közönséget, aki beszéde folyamán, szinte restelkedve említette meg, hogy a bajai iparosság nem vett a kiállításon olyan mértékben részt, mint az kívánatos lett volna. Okát is adta, azzal, hogy a bajai iparosság a miklósi vásáron jó vásárt csinált; úgyszólván minden árúját eladta. Ő a maga részéről is annak a reménységnek ad kifejezést, aminek az elnök-társa, hogy a legközelebb rendezendő kiállítás a jelenlegit messze felül fogja mulni. A főispán eme beszédre néhány szíves szóval felelt. A közönség a válasz meghallgatása után szétszéledt a kiállítás megtekintése végett.

Egyesek kiállítását nem emeljük ki, nem pedig azért, mert a kiállítók egyformán rótták le ama kötelességüket, amivel a hazának a hazai iparpártolási mozgalom ébrentartásával tartoznak. Hisszük, hogy a legközelebb rendezendő kiállításon együtt fogjuk találni Baja város minden számot tevő iparosát és kereskedőjét.

Ez alkalommal a következők állítottak ki: *Iparosok*: Nádas József fésűs, Utri Pál szítás, Köbbling Ferenc, Petrich Simon, Kapots Nándor lakatosok, Schulhof Gyula mechanikus, Szalai István, Kizel Adolf kádárok, Mutich Simon bognár, Nagy István, Dietrich Gyula papucsosok, Bálint József cipész, Rózsahegy József, Fischl Adolf, Hatos Imre csizmadia, Hugyi Mihály, Repka Mihály, Kovács Ignác kályhások, Kovács Sándorné női kézi-munka, Eckert Ferenc rézműves, Tomasits Sándor kötelek, Rábl Béla bádogos, Hóss Nándor bábos. *Kereskedők*: Reich Farkas Fiai, Reich Bernát,

kézzelfogható eredményeket tud felmutatni. Később a fejlődés harmadik korszakában két új jellemző vonás jelentkezik mindenütt. Egy részről az állam szakít a liberalizmus passzív álláspontjával és a munkásosztály érdekében beavatkozásra határozza el magát, másrészt a szocializmus kevesebb súlyt helyez a »végelel«-okra és praktikus eredményeket keres.

Németország törvénybe iktatja a baleset és a betegség vagy aggkor által előállott munkaképtelenség elleni biztosítást. Angliában a Trade Unionok a tanult munkások helyett az összmunkásság érdekeit tartják szem előtt, Franciaországban a polgári pártok a szocialista pártok szövetségét keresik és reájuk támaszkodnak, Belgiumban a klerikál-reakciói párt ellen a liberálisok és szocialisták szövetséget kötnek stb. stb. Szóval az engedményeket nem ismerő marxizmus, mindenütt a kompromisszumnak ad helyet.

Az intransigens Marx-szal szemben álló ezen az összes szociálpolitikusok által helyeselt iránynak, a revizionizmusnak, melyre a közfelfekvő, az elérhető sikerek kedvéért a munkásság kongresszusaik ellenkező határozata ellenére, de tényleg rálépett, Bernstein Ede a vezető képviselője.

És ez a fejlődés tényleg mind jobban eltávolítja az egyes országok szocialistáit az egységes és nemzetközi alaptól, mert a külön körülmények, megkövetelik a külön ke- retekhez való alkalmazkodást.

Megmarad-e és hová vezet a fejlődés ez új iránya: a jövő titka.

Fischer Pál, Fischer Béla, Sternfeld Vilmos, Rosenfeld Albert, Halász Béla, Scheer és Weidinger, Diamant Lajos, Preisz Béla, Farkas M. ifj. Wagner Antal.

Gaal Ferenc meghalt.

Szabadka városának nagy gyásza van. Meghalt Gaal Ferenc, a szabadkai városi zenede igazgatója, az országghírű zeneköltő. Gaal Ferenc egyéb kiváló tulajdonságai mellett mint zeneköltő szerzett kiváló nevet magának. Magyar rhapsodiái ma époly ismertek és kedveltek, mint akár Liszt Ferencéi. Életrajzi adatai a következők:

Gaal Ferenc szül. Szkacsányban (Nyitra-vármegyében) 1860. március 27-én. Szüleit már korán elvesztvén, nevelését Pius bátyja vette át, aki őt papi pályára szánta. Zenészet kiváló tehetsége azonban már gyermekéveiben oly erősen nyilatkozott, hogy később bányja ellenére egészen a zenepályára szánta magát: 10 éves korában már feltűnő ügyességgel zongorázott s majd minden modern hangszer kezelését elsajátította jórészt önszorgalma által. Gimnáziumi tanulmányait Nyitrán kezdte s azután Budapesten végezte be. Itt lépett be előbb a nemzeti zenedébe s utóbb az országos m. kir. zeneakadémia hallgatói közé, hol a kiszabott négy évi kurzust fényes eredménnyel végezte be, kitűnő jelzésekkel akadémiai oklevelet nyert s azzal 1882. évben a szabadkai zenede igazgatói állást nyerte el az ottani egyházi karnagysággal egyetemben. Működésének, kihatóságának súlypontját azóta e kettős állásra fektette s két évtized alatt ott a legszélesebb mérvű tevékenységet fejtette ki. Ez időtől fogva a mai napig aztán Gaal Ferenc a zeneszerzés terén is oly termékenységet fejtett ki — főleg pedig a magyar zeneirodalom terén — s minden irányban, amely ép úgy ritkítja párját, mint méltán díszére s előnyére válik a hazai művészetnek. Összes műveinek száma ma már jóval túlhaladja a 100-ik opusszámot, melyek részint a hazai, részint pedig a legelső külföldi firmák kiadásában jelentek meg. Ezek közt találhatók nagy zenekarra és énekkarokra irt nagyszabású művek (minők pl. az »Ideál«, a »Rózsá temetése« s más nagyobb szerzemények.) Egy egész halmaz zongora s más hangszerre irt művek mindenféle irány és válfajban, magyar raphszodiái kiváltképpen kedveltek és elterjedtek; továbbá: mű- és népdalok, egyházi zeneszerzemények, vegyes karok s átiratok. Legnagyobb s legkihatóbb tevékenységét azonban a magyar férfi karok mezéjén fejtette ki, melyek szél- tében el vannak terjedve s melyekkel úgy az orsz. daláregyesület ünnepein, mint a hazai dalegyletek műsorán állandóan találkoznunk lehet. — »Honfidal«, »Epilog«, »Bilincs«, »Fohász«, »Hazám«, »Vándordal«, »A szerelem«, »Imádságom«, »Olasz dalok«, »Nemzeti fohász« (milleniumi összkar) a legismertebbek s elterjedtek. Legközelebb az országos magyar daláregyesület ez idei millenárius dal- ünnepejére kitűzött eredeti »Műdal« és »Nép« dalsokor« pályázatnál is ő nyerte el mind a két első díjat. »Orosz és cseh-morva dalok« átiratai (zongora, hegedű, cello, nagybőgő és harmonium) a külföldön is nagyban el van- terjedve, sőt még Amerikában is ismeretesek. Egyházi zeneművei közt főleg C-dúr miséje és »pápai himnusza« válik ki, melyért XIII. Leó pápa már két ízben is kitüntette. Liszt Ferenc és Wagner Rikárd több szerzeményét sajátkezűleg irt elismerő soraikkal tüntették ki.

Pártunk törvényhatósági bizottsági tagjaihoz! Lapunk mai vezércikkére való utalással tisztelettel kérjük a városi törvényhatósági bizottság függetlenségi érzelmű tagjait, hogy a mai közgyűlésen **teljes számban megjelenni sziveskedjenek.**

Közgyűlés.

Baja város törvényhatósági bizottsága f. évi december hó 15-ik napján délután 3 óra- kor rendes közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról.

2. Belügyminiszteri leirat az anyakönyvi hivatalos órák, valamint az anyakönyvi kivonati díjak bevételezése, kezelése és elszámolási módjára nézve szabályrendelet alkotása iránt.

3. Földmivélségügyi miniszteri leirat közlelmezési szempontból haltenyészítés céljaira tógazdaság létesítése iránt.

4. Az igazoló választmány jelentése a legtöbb adót fizető bizottsági tagoknak az 1907. évre kiigazitott névjegyzékéről.

5. A közigazgatási bizottságba 5 tagnak megválasztása.

6. A számonkérő szék két tagjának megválasztása.

7. Az igazoló választmány ujjáalakítása.

8. A kereskedő- és iparostanonciskolai bizottság ujjáalakítása.

9. A borellenőrző bizottság ujjáalakítása.

10. A gyámpénztárt vizsgáló bizottság 2 tagjának megválasztása.

11. A róm. kath. iskolaszék ujjáalakítása.

12. A loavató bizottság ujjáalakítása.

13. A községi munkás segélyalap véleményező bizottságának megalakítása.

14. Több szakbizottság kiegészítése.

15. A városi tanács javaslata a városi alkalmazottak özvegyei nyugdíj-minimumának megállapítása tárgyában.

16. Ugyanannak előterjesztése a katonai kis gyakorlótér kijelölése tárgyában.

17. Ugyanannak előterjesztése népiskolai ifjúsági könyvtárak szervezése tárgyában.

18. Ugyanannak javaslata a városi gyámpénztárban kiskorúak és gondnokoltak részére kezelt pénzeknek kezelése és gyümölcsöz- tése tárgyában szabályrendelet alkotása iránt.

19. Ugyanannak jelentése az egyesített légszeszgyár által a bajai elektromos telep létesítése ellen benyújtott kifogások tárgyában.

20. A bajai légszeszgyár ajánlata a közvilágításnál Auer-égők alkalmazása tárgyában.

21. A városi tanács javaslata a gyámpénztári készpénzkészleteknek gyümölcsöt- tétő elhelyezése tárgyában.

22. Szabolcs vármegye közönségének átirata a korezmák, sörházak és pálinkamérések vasár- és ünnepnapokon zárvatártása iránt a belügy- miniszter úrhoz intézett felterjesztésének pártolása iránt.

23. Nyitra vármegye közönségének átirata a magyar nyelvű cégfeliratok kötelező használata tárgyában.

24. A róm. kath. iskolaszéknek előterjesztése a belvárosi elemi iskolában az V. és VI. osztály felállítására és ezzel kapcsolatban egy új tanítói állásnak szervezése iránt.

25. A városi polgári iskola igazgatójának előterjesztése az iskolaszolgák fizetése és szolgálati viszonyait rendező szabályzat alkotása iránt.

26. A belvárosi és az alsóvárosi tanonc-

iskolai igazgatóknak kérvénye tiszteletdíjuk felemelése iránt.

27. A polgári iskola igazgatójának előterjesztése Németh Imre polg. iskolai tanár óradija tárgyában.

28. A kórházi bizottság jelentése a kórházi költségeloirányzat egyes tételeinél felmerült több kiadásra nézve engedélyezett hitelátruházások tárgyában.

29. Vogl Zsigmond és társainak kérvénye túlfizetesként mutatkozó községi pótdadó, alalmaznaváltság és utadó visszautalványozása iránt.

30. Schleicher Antal ajánlata a Szent Antal-utcában levő három, esetleg négy házának a város által leendő megvétele iránt.

31. Krammer Adolf kérvénye különféle élelmicikkek elárúsítására a vasuti sétányban egy bódé felállításának engedélyezése iránt.

32. Szudár József kérvénye déligyümölcs elárúsítása céljából a vasuti sétányban fabódé felállításának engedélyezése iránt.

33. Madarász Pál kérvénye kenyérárúsítás-céljára a takaréktár-utcában kioszk felállításának engedélyezése iránt.

34. A m. kir. államvasutak baja—báttaszéki vonala építő felügyelőségének ajánlata a vasut céljaira szükséges és a város tulajdonát képező terület megváltási egységárának megállapítása ügyében.

35. A nagykovácsi m. kir. állami méntelep parancsnokságának átíratja a nagykaszárnya bérletének meghosszabbítása tárgyában.

36. Trafikánt Károly és társainak kérvénye a Sugoviczából jégnek díjmentes szállíthatása tárgyában és a bajai molnár- és halászipartársulat panasza a Ferenc-csatorna r. t. által egyoldalúlag életbe léptetett magas díjtételek által szenvedett sérelmeik orvoslása iránt.

37. Netán utólag beérkező és szabályszerűen közzéteendő egyéb tárgyak.

Karcolat.

Vetekedő harisnyák.

Egyik bajai laptudósító a karácsonyi kiállításról irt cikkében azt írta, hogy a vásáron a kiállított magyar gyártású harisnyák *vetekednek a külföldivel*. Riporterünknek: Töbiásnak, ez sehogysem akart a fejébe férni.

— Szerkesztő úr, mondotta, elmegyek a kiállításra.

— Köszönöm! Én már irtam tudósítást róla.

— Nem is írni akarok én, hanem megakárom nézni, hogyan vetekednek a harisnyák?

— Megörült?

— Meg! — mondotta és azzal elrohant.

Nem tartott egy negyedórába, izgatottan rontott a szerkesztőségbe:

— Szerkesztő úr, fogja a kalapját és jöjjön a kiállításba. *Épen most vetekednek.*

HIREK.

A Magyar Távirati Iroda és az Országgyűlési Értesítő hivatalos tudósítójává dr. **Valentin** Emilt, lapunk felelős szerkesztőjét nevezték ki. Felkérjük ennél fogva úgy a hatóságok, mint egyéb hivatalok vezetőit, hogy közlésre szánt közérdekű tudósításaikat felelős szerkesztőnknek, illetőleg helyettesének: **Wagner** Antal segédszerkesztőnek rendelkezésére bocsájtani sziveskedjenek.

Főispánunk a király előtt. Amint értesülünk, főispánunk: dr. **Ambrozovics** Lajos, az e hét csütörtökjén adott általános királyi kihallgatáson köszönte meg Öfelségének főispánná történt kinevezését.

Esküvő. **Schwarcz** József földink e hó 16-án esküszik örök hűséget Debrecenben **Ujlaki** Piroska úrhölgynek.

Fővárosi művészek és írók Baján. A Nemzeti Szalon képkiallításának megnyitására a szombati vonattal városunkba érkeztek **Ernst** Lajos a Nemzeti Szalon ügyvezető igazgatója, a kiváló műtörténész és amatőr történelmi gyűjtő, továbbá **Kézdi Kovács László** festőművész és ismert műkritikus. Vasárnapra jelezték érkezésüket továbbá **Bruck** Miksa festőművész, a Nemzeti Szalon igazgatósági tagja, **Margitay** Tihamér festőművész a Nemzeti Szalon művészeti igazgatója, azonkívül **Tölggyessy** Arthur, **Gergely** Imre, **Molnár** János **Szlányi** Lajos, **Faragó** Géza festőművészek és **Holló** Tivadar a *Szalon Ujság* szerkesztője.

Főispánunk a Legényegylet tagja. A bajai róm. kath. Legényegylet a közelmúltban tudvalevőleg nagy lelkesedéssel *tiszteletbeli tagjává* választotta városunk főispánját, dr. **Ambrozovics** Lajost. A Legényegyletnek ezen határozatát megerősítő és megörökítő díszes okmányát a hét elején nyújtotta át az egyesület Szalai Károly vezetése alatt tisztelgő előjárósága a főispánnak, aki látható örömmel fogadta azt. A díszoklevelet **Demuth** Lajos I. éves tanító-növendék rajzolta.

A Bács Bodrog Megyei Irodalmi Társaság folyó hó 16-án Zomborban irodalmi ünnepélyt rendez, amelynek keretében méltó helyet szentel Rákóczi emlékezetének. Rákócziról, a 7 pontból álló műsor szerint, az első előadást a társaságnak éppen egy bajai tudós tagja: **Dr. Dombi** Márk főgimn. tanár fogja tartani. Az ünnepély után rendkívüli közgyűlése lesz a társaságnak, a melyen **Vértesi** Károly azt fogja indítványozni, hogy emeltessék a nagy Rákóczinak szobor a vármegye székhelyén.

A Nemzeti Szalon kiállítása. A Nemzeti Szalon első bajai kiállítását vasárnap folyó hó 16-án délelőtt 10 és fél órakor nyitja meg dr. **Ambrozovics** Lajos főispán ur önméltósága, mint a társulat védnöke az állami tanítóképző intézet rajz és zenetermében. Ugyanazon napon délután 3 órakor a vernissagera a fővárosból leránduló művészek és írók megköszoruzzák Baja város nagynevű szülöttének, **Tóth** Kálmánnak szobrát, míg este 8 órakor ismerkedési estély lesz a Nemzeti Szálloda dísztermében. A tárlatra külön meghívókat nem bocsájtott ki a rendezőség, azon tehát mindenki részt vehet egy korona belépő díj ellenében, míg az előre váltott idény jegyek természetesen érvényesek az összes ünnepségekre, a kiállítás látogatására és a rendezendő irodalmi és művészeti zsúrokra. A kiállítás ismertetésére célszerű tárgymutató lesz, kapható a tárlati pénztárnál, mely részletesen megjelöli a műtárgy teljes címét, minőségét és árát is. Egyébként a kiállított műtárgyak részletfizetésre is megvásárolhatók és pedig olyan kedvező föltételek mellett, hogy a műbarát sem kamatot sem árkülönbözetet nem fizet.

Felolvasás. A helybeli Kereskedő Ifjak Egyesületében csütörtök este két felolvasás volt. Az első felolvasó **Stricker** Simon volt, ki a rokkant-egyesület célját ismertette mindvégig érdekesen. Az egyesület mint — a felolvasásból megtudtuk, — annak dacára, hogy csendben, a feltűnés kerülésével működik, mégis több, mint százezer tagot számlál s

máris ezrekre megy annak a száma, akik vagy baleset, vagy megöregedés által munkaképtelenné válva az egyesület jótéteményeit élvezhették. (Erről a humánus egyesületről lapunkban még lesz szó.) A második felolvasó, segédszerkesztőnk: **Wagner** Antal volt, ki egyik humoros tárcáját olvasta fel.

A főgimn. Mária-kongregáció alapítási és első tagfelvételi ünnepe igen nagy számu közönséget vonzott a múlt szombaton a templomba. Dr. **Mihályfi** Ákos egyetemi tanár gyönyörű szentbeszédben fejtegette a kongregáció célját és jelentőségét a modern életben. Halaadás, társulás: a jelenkor e vezéreszméinek a vallási téren is kell érvényesülniök. A remek szt. beszéd után következett a tagfelvétel szertartása, melyet **bajai Vojnits** Dániel apátplébános végzett. Ez alkalommal az intézetnek harminc kiváló magaviseletű tanulója kapta a szép kivitellű kongregációs érmet. Megemlítjük, hogy a bajai kongregáció számára a római pápa is megküldte áldását. A szertartást ünnepélyes szt.-mise fejezte be.

Színházi hír. Miután a szabadkai színi bizottság 1912-ig dr. **Farkas** Ferencnek adta át a színi kerületet, jeles társulatának legjobb erői, így **Aradi** Aranka, **Markovics** Margit, **Nagy** Gizi, **Nagy** Imre, **Fodor** Oszkár, **Kalmár** József, **Könyves** Jenő, **Faragó** titkár s a karszemélyzet nagyobb része megújították szerződésüket.

A bácsmezei tanítók nagyértekezlete. Vármegyénk általános tanítóegyesületének kezdeményezésére a megye területén lévő összes tanítótestületek és körök tudvalevőleg elhatározták, hogy f. hó 16-án Zomborban, a tanítói fizetések tárgyában tartandó közös nagygyűlésre jönnek össze. Szabadka, Zombor, Baja, Zenta, Újvidék, Apatin, Óbecse és Kanizsa városok tantestületei *teljes számban* vesznek részt e nagyértekezleten. De a központi választmány-nál történt jelentkezések szerint megjelenik azon a megye minden községének minden iskolájánál működő tanítók egy-két tagja. A gyűlés tehát a résztvevők számbeli súlyánál fogva is impozánsnak ígérkezik. A megye főispánja és tanfelügyelője meleg érdeklődéssel kísérik a tanítószervezet komoly mozgalmát és így biztosra vehető, hogy a vármegye törvényhatósága támogatni fogja, sőt magáévá teszi a nagygyűlés határozatait, s mint ilyet juttatja a törvényhozás elé.

Áthidalási munkálatok a báttaszéki oldalon. Báttaszékről írják: Az egész vonalon megkezdődött a munka. A Duna hullámterén folyik az erdőirtás. 200 méter széles nyílást tarolnak le a vonal mentében. A földmunkálat is nagyban halad. Szentesi és vásárhelyi kétkerekű kordésok, mint egy szekérsátor állanak sorba s a »kubik«-ba, katonásan begyakorolt lovaiknak még kocsis se kell, úgy érti mind a kubikolást. Bezzeg van mellettük dolga a földrakó napszámosonak, kiket a kordésok három koronával fizetnek, még sem kapnak elég embert a nehéz munkára. A pörböli majorban három nagy korcsmát állított a vállalat, de az egész nyéki szálláskert minden tanyája vendégfogadóvá rendezkedett s estende még egy kis muri is esik, kivált ha vályogvető cigányok vetődnek a tájékra.

Andrée utoló üzenete. A legujabb hirt Andréeről közli most ismét a koppenhágai Afdenblad, mely alig hagy kétséget az iránt, hogy Andrée merész utján elpusztult. Egy Izland felett hajózó cethalász palackot látott a tengeren s igyekezett azt kihorgászni. A mikor kifogták, akkor látta, hogy a palack — bár erősen le volt dugaszolva — üres. A tengervíz félig lemosta vignettáját, de meg látszott rajta a 9 águ korona és kék mező-

ben az arany Griffmadár. Az egyszerű halász ezt valami különös fejedelmi palacknak vélte s hogy visszatért utjából eldicsekedett vele otthon a norvég partokon. Itt rájöttek, hogy ez az Esterházy cognagyár palackja, de rájöttek arra is, hogy a palackban papirtekercs van. A dugasz eltávolítása után kitűnt, hogy ezt a levelet Andrée tette a palackba, amikor léghajója már a tengert surolta a 84-ik szélességi fok alatt, oly dermesztő hidegben, hogy az utolsó palack cognacja is elfogyott s a megfagyásnak van kitéve.

Súlyos vád. Weber János fésűs, pécsi lakos feljelentést tett volt segédje Eich Lajos belgrádi születésű jelenleg Baján tartózkodó 28 éves legény ellen, hogy hatesztendő Éva nevű kisleányát megbecstelenítette. A feljelentés elmondja, hogy a kis leány a merénylet után bujakórba esett s most a pécsi közkórházban van ápolás alatt. Eich Lajos tagadja, hogy ő bántotta volna a kis leányt, csak annyit ismert be, hogy 3 hónapig volt Webernél munkában s az idő alatt a kis leány vele helyszüke miatt egy ágyban feküdt.

Apponyi és a Szabad Lyceumok. Gróf Apponyi Albert rendeletet intézett dr. Platz Bonifác tankerületi főigazgatóhoz és Scossa Dezső tanfelügyelőhöz, melyben a Szabad Lyceumok támogatását ajánlja figyelmükbe. A miniszter közli, hogy tárcája terhére minden tanár a Szabad Lyceumban tartott előadásáért husz korona tiszteletdíjat kapjon.

A vasárnapi munkaszünet megsértése. Egyik kalocsai lapban olvassuk: A vasárnapi munkaszünet szabályát a főutcán szigorúan betartják. A mellékutcákon azonban vigan folyik még vasárnap délben is egyes üzletekben az adás-vevés. Kalocsai laptársunk elfelejtette hozzáfűzni a tudósításához ezt a pár szót: »Akárcsak Baján.«

A zentai függetlenségi és 48-as párt zászlószentelése. A zentai 48-as kör nagy fénynyel szenteli fel azt az új selyem zászlót, amelyet özv. Keczely Mészáros Mihályné boldogult fia Keczely Mészáros Géza emlékeztére ajándékozott a pártnak. Az ünnepélyre hivatalos lesz a kormány és az országos függetlenségi párt. Ezzel kapcsolatban tartja a bács megyei függetlenségi és 48-as párt is évi nagygyűlését. Amint azonban értesülünk az ünnepélyt, amelyet december 16-án akartak megtartani — a jövő hónapra halasztották el.

Eltévedt fiucska. Szabadkáról írják e hó 11-iki kelettel. Ma reggel össze-vissza fagyva, a sárban fekve, eszméletlen állapotban leltek meg egy hét éves fiucska, Francieskovics Antalt. Tegnap délután 4 órakor édes anyjától kalácsot kért és azután elment játszózni. Valószínűleg az est sötétjében eltévedt az utcákon és addig bolyongott, míg a hidegtől és fáradtságtól összeesett. A mentők a városi kórházba vitték, ahol dörzsölgetéssel igyekeztek életre kelteni. Délfelé sikerült is visszaidni az életnek, azonban nem egész bizonyos, hogy a nagy hűlés nem fogja-e halálát okozni.

Szerencsétlenül járt urileány. Jovanovics Lázár moholi lakos Milicza nevű leánya az elmúlt kedden szerencsétlenségnek lett az áldozata. A konyhában a tűzhely mellett lévén, kezeit melegítette, a mikor eddig meg nem állapítható módon ruhája lángborult. Kiáltásaira segítség mindjárt érkezett, de hiába, mire a biztonságba hozták, a szenvedett égési sebektől összerogyott és néhány órai kínos szenvedés után kiszünetelt. A szerencsétlen szülők iránt általános a részvét.

Örömhír a hadköteleseknek. A honvédelmi miniszter egy leiratot küldött, mely rendelete az állításkötelesek körében örömet

fog kelteni. A leirat szerint azok az 1884. évi születésűek, kik az idén először jönnek pótsorozásra, a legközelebbi alkalommal a III. osztályba lépnek, azok kik az idén pótsorozásra álltak elő, többé nem kötelesek sorozásra megjelenni.

A rossz társaság átka. Kiss Ernő 17 éves szabadkai kereskedő öngyilkosságot követett el, mert főnökének 70 koronáját elsikkasztotta. Az összeget rossz baráti körében mulatta el.

Örült merénylet. Titeli levelezőnk jelenti a következő ürülettel határos vakmerő merénylet hírét: A titeli Dunaparton, közel a Duna-Tisza torkolatánál e hó 3-án éjjel hatvan ember aludt egy barakban. Összes holmijuk is ott volt összehalmozva. Az egyik közülük, ki ébren feküdt helyén, nagy rémületére azt vette észre, hogy a barak lángba borul. Azonnal lármát csapott, mire bajtársai fölébredtek, szerencsésen megmenekültek a tűzhaláltól. Csak az egyik munkás sérült meg kissé. A holmit azonban már nem tudták megmenteni, az mind a lángok martaléka lett. A csendőrség a gaztettet Jankov Józsa felsőkaboli lakos személyében elfogta.

Csalás. Radics Pál koviliszentiváni lakos panaszt emelt a rendőrségen, hogy Terzits Mitáné egy ujdonatuj tiz kor. bankjegyet mutatva előtte 400 koronát esalt ki tőle, melynek ellenében 4000 új kort. ígért. Az asszonyt elfogták, de Csólits János nevű segéd társát, ki férjének és detektivnek adta ki magát, megugrott.

Szerkesztői üzenetek.

B. Lajos Mohács. Szíves sorait köszönettel vettük, de a jelzett tárcacikk nem volt a borítékban. Szíveskedjék azt alkalommal beküldeni. A mi a másik dolgot illeti, őszintén mondhatjuk, hogy eszméjének sikerében nem bízunk, nem pedig azért, mert Ön is jól tudja, hogy ily válalkozásban rég megelőzték. E téren is sok az eszkimó, kevés a foka.

A. László tudunkkal Székelyudvarhelyt tartózkodik, ahol az épülő közkórház műszaki munkálatait végzi. Üdv!

B. Samu Budapest. Cikkét, sajnálatunkra nem közölhetjük. Nem a mi lapunkba való. Aktuális dolgokat kérünk. **Figyelő.** Persze, hogy észrevettük. De nem baj! Hódie mihi, cras tibi.

Segédszerkesztő: Wagner Antal.

NYILT TER

Ezen rovatokban közöltekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

A legelőkelőbb orvostanárok által ajánlott és a kiállításon aranyérmekkel és díszoklevelekkel kitüntetett

Eszterházy cognac

mely

a közönség kedvenc itala mindenütt kapható.

Központi iroda:

Gróf Eszterházy Géza-féle
cognacgyár
Budapest, V. kerület, Nádor-
utca 16.

21126. szám.

kig. 1906.

Árverési hirdetés.

A katona városi temető mögötti ákác-fával beültetett városi terület kihasználása folytán 1200 kéve rözse, 20 rakás tuskó (mintegy 30 kocsi), 5 rakás gyökér (mintegy 8 kocsi), 16 rakás különböző hosszú és vastagságu tűzifia (mintegy 24 kocsi) és 6000 drb. szőlő karó különböző husszuságban **folyo évi december hó 17-én d. u. 2 órakor** a helyszínén nyilvános árverésen eladatni fog.

Baja, 1906 december 12.

Weisz Nándor,
tanácsnok.

17891. sz.

kig. 1906.

Árlejtési hirdetés.

A toronyórák kezelési vállalatának biztosítása végett a városi gazdasági hivatalnál **folyo évi december hó 21-én d. e. 10 órakor** árlejtés fog tartatni alulirotnál betekinthető feltételek mellett.

Baja 1906. évi december hó 13-án.

Weisz Nándor,
tanácsnok.

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK -ruhákban
-kötényekben
-fehérneműekben
-harisnyákban

stb — Férfi-, női és gyermek-

DIVAT-ÉRTESÍTŐNKET

kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főtüzlet: VI., Andrásffy-út 33.

Fiókok: Bécsi-utcza 8 és Kerepesi-út 22.

Halász Béla utóda cég

ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű különlegességekben

nemez és selyem kalapokban,

selyem és szövet sapkákban.

Egyedüli elárúsítója a következő legelőkelőbb kalapgyárosoknak:

Quentzer Testvérek

cs. és k. kamarai szállítók,

Ita I. Heinrich,

Pless Vilmos,

Pelikan és Gyukits

cs. és kir. udvari kalap-gyárosok, valamint a világhírű

Albertini E. cégnek.

CSEPLÉSI ÉS GAZDASÁGI

CÉLOKRA

LEGJOBBAN BEVÁLT

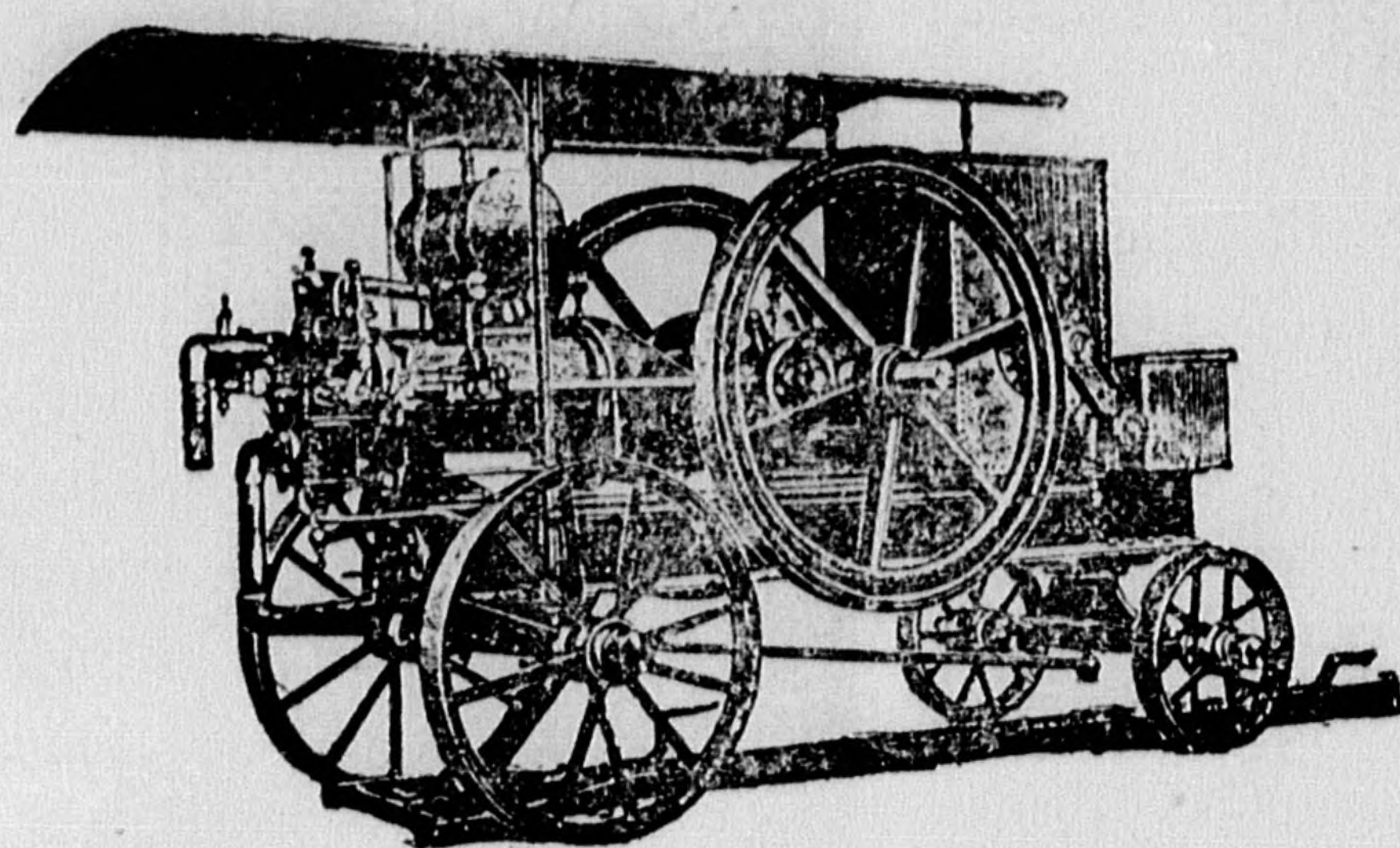
BENZIN MOTOROK

Ipari és malomhajtásra

legolcsóbb üzemi

Szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

Beck és Gergely

motor- és gépgyárában

Budapest, V., Váci-ut 12.

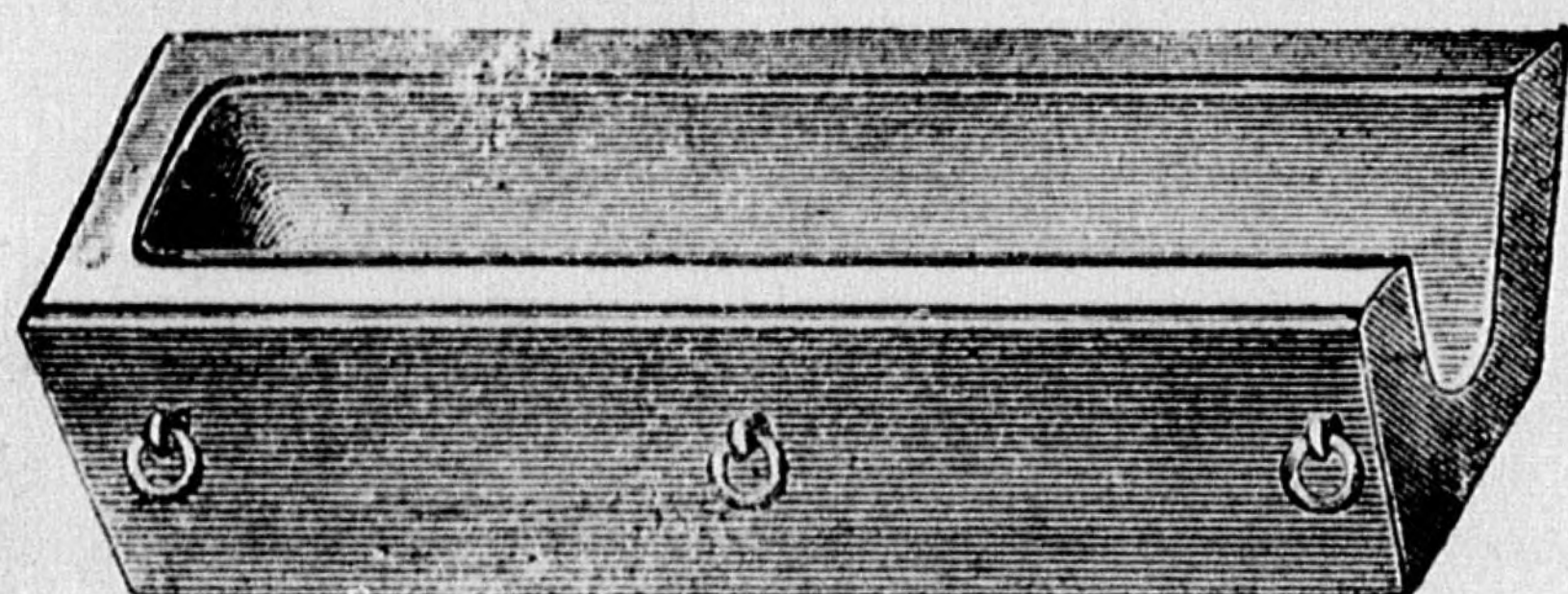
Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat.Legjobb valódi francia szivarka-
papír és szivarkahüvely kapható
az ország minden
különlegességi árudájában.

ÖZVEGY SPITZER SIMONNÉ ÉS TÁRSA.

Drótbetétes cementcsővek minden méretben.

Egyszerű és diszes cement- és márvány mozaiklapok.

Lépcsők. Kémény-, oszlop- és kut-fedelelek.

Medencék, jászolok, vályuk minden méretben legjobb kivitelben, legolcsóbb áron.

NAGY
OCCASIO!

Karácsonyi és ujévi ajándékoknak

NAGY
OCCASIO!

ugy mint minden évben, az idén különösen szíves
figyelmébe ajánlom a négyéremű közönségnek rak-
táromon levő összes árukat „**tetemesen leszállított**
árak mellett”, — ugy mint férfi-ingek, gallérok, kézelők,
nyakkendők, esőernyők, férfi és uri téli alsóingek és
nadrágok, női Blousok félárban.

Tisztelettel

Női fekete és színes Clott alsó szoknyák, galce és
szövött keztyűk, férfi kalapok és sapkákat, ugyszintén
szörme boákat és karmantyúkat, Brabant, Scungs,
Scungs Valubi, Biber, Astrachan Angora és Muflonba,
csipkéket és ruhadiszeket, női válfűzőket óriás, nagy
választékban, olcsó árakban.

FISCHER PÁL.

UJ!

UJ!

UJ!

Megnyilt! Rothschild Zsigmond

FÜSZER-, GSEMEGE-, LISZT- ÉS TERMÉNYKERESKEDÉSE BAJÁN

Fischer Lipót úr házában, Reich Bernát cég átellenében.

Jó árak, mérsékelt árak.